

2024-06-05
S2024/01160 (delvis)

Socialdepartementet

Läkemedelsverket
Box 26
751 03 Uppsala

Uppdrag att kartlägga välfärdsbrottslighet inom apoteksverksamhet

Regeringens beslut

Regeringen ger Läkemedelsverket i uppdrag att kartlägga välfärdsbrottslighet inom apoteksverksamhet. Läkemedelsverket ska även analysera hur välfärdsbrottslighet inom apoteksverksamhet kan förebyggas, förhindras och upptäckas.

Om Läkemedelsverket bedömer att det behövs författningsändringar för att förbättra förutsättningarna att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga förskrivningar och motverka att offentliga medel går till oseriösa och kriminella aktörer inom apoteksverksamhet ska myndigheten beskriva behovet av sådana ändringar samt lämna nödvändiga författningsförslag. Det kan röra sig om att stärka möjligheterna för statliga myndigheter samt regioner att kunna upptäcka, stoppa och återkräva utbetalningar samt rikta sanktioner mot oseriösa och kriminella aktörer. De förslag myndigheten lämnar ska ha sin grund i en konsekvensutredning i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Läkemedelsverket ska när uppdraget utförs inhämta synpunkter från Inspektionen för vård och omsorg, Brottsförebyggande rådet, Socialstyrelsen, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Upphandlingsmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Uppdraget ska utföras i dialog med Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Apoteksförning och andra relevanta aktörer.

Läkemedelsverket ska senast den 25 september 2025 lämna en slutredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Läkemedelsverket under 2024 använda 1 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 18 God vård och folkhälsa.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2024. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2025 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Kriminella aktörer tar sig in i allt fler branscher och det finns en växande problematik med oseriösa och kriminella aktörer inom hälso- och sjukvården, bland annat inom apoteksverksamhet. Mycket tyder på att dessa angrepp har blivit mer systematiska och avancerade, i vissa fall även systemöverskridande. I Sverige, såväl som internationellt, har det skett en förskjutning mot att välfärdsbrott inte bara begås av individer som är systemens mottagare. Det förekommer allt oftare att utförare i form av föreningar och företag är involverade i angrepp på systemen (Välfärdsbrott mot kommuner och regioner, Brottsförebyggande rådet 2022:1 s. 16, 17 och 55–79).

I rapporten från Brå framkommer uppgifter om apotek som gör ekonomisk vinning exempelvis genom felaktig förskrivning av läkare. I andra exempel framkommer det att oseriösa läkare i vissa fall utnyttjar förskrivningsrätten och att det framför allt rör sig om preparat som är särskilt attraktiva på svarta marknaden. Det rör sig om allt från narkotikaklassade läkemedel, tillväxthormoner till botox. Det här resulterar i en felaktig kostnad för regionerna då de betalar förmånsvärdet till apoteken (Välfärdsbrott mot kommuner och regioner, Brottsförebyggande rådet 2022:1 s. 75 och 76).

Regeringen anser att välfärdsbrottslighet inom apoteksverksamhet är allvarligt och att arbetet för att kartlägga, förebygga, förhindra och upptäcka förekomsten av det därför bör stärkas.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Albert Sundelius

Kopia till

Kammarkollegiet